

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **N. N.**, zast. Mgr. Josefem Bartuskem, advokátem, se sídlem v Ostravě, tř. 28. října 108, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 8. 2005, č. j. 63 Az 5/2005 - 20, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna zástupci stěžovatelky Mgr. Josefu Bartuskovi, advokátovi, se sídlem v Ostravě, tř. 28. října 108, **s e s t a n o v í** ve výši 2150 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 5. 1. 2005, č. j. OAM-3564/VL-10-05-2004, rozhodl žalovaný tak, že žádost o udělení azylu se zamítá jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný své rozhodnutí opřel o zjištění, že důvodem žádosti žalobkyně o udělení azylu byly obavy z jednání soukromé osoby kvůli nesplacené finanční půjčce a snaha o legalizaci pobytu na území ČR.

Žalobkyně napadla citované rozhodnutí včas podanou žalobou, ve které žalovanému vytkla porušení § 3 odst. 3, § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb.,

o správním řízení (správní řád), a § 16 a § 91 zákona o azylu, přičemž pokud jde o skutkové důvody, žalobkyně poukázala na svoji žádost o udělení azylu v České republice, protokol o pohovoru, který s ní byl proveden, a ostatní spisový materiál, který se vztahuje k předmětné žádosti o udělení azylu.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 25. 8. 2005, č. j. 63 Az 5/2005 - 20, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl, když konstatoval, že žalobkyně neopustila Ukrajinu z důvodu, že by byla pronásledována pro uplatňování politických práv a svobod, ani ze strachu z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo zastávání politických názorů. Bylo zjištěno, že žalobkyně opustila zemi původu kvůli nesplacené půjčce a ekonomickým potížím ve vlasti. Žádala o udělení azylu kvůli legalizaci pobytu v České republice, a to až poté, co jí bylo uděleno správní vyhoštění. Důvody uplatněné žalobkyní jsou tak podle názoru krajského soudu nepodřaditelné pod důvody pro udělení azylu, a žalovaný proto nepochybil, jestliže žádost žalobkyně zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Krajský soud dále konstatoval, že absence výroků rozhodnutí o neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu a rozhodnutí o překážce vycestování podle § 91 zákona o azylu je odůvodněna tím, že udělení azylu podle těchto ustanovení se váže na § 12 zákona o azylu a použití těchto ustanovení je výjimečné. Podle názoru krajského soudu měl žalovaný dále dostatečné podklady k tomu, aby zjistil beze zbytku úplně skutkový stav, a aby mohl posoudit důvodnost či nedůvodnost žádosti žalobce. Z obsahu spisu vyplývá, že žalovaný se žádostí žalobce zabýval odpovědně a svědomitě, a vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Z přílohy k pohovoru s žalobcem vyplývá, že žalobci byla dána možnost, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřil k protokolu o výsledku, případně navrhl jeho doplnění. Žalovaný si opatřil potřebné doklady pro rozhodnutí (§ 32 odst. 1 správního řádu), takže vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci (§ 3 odst. 4 a § 46 správního řádu). Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval (§ 47 odst. 3 správního řádu), takže námitky žalobce nejsou důvodné. Nic ze správního spisu nenaznačovalo, že by se žalovaný nezabýval věcí žalobce odpovědně a svědomitě (§ 3 odst. 3 správního řádu).

Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatelka namítá, že Krajský soud v Ostravě posoudil věc v rozporu s platným právním řádem. Stěžovatelka se proto obrací na Nejvyšší správní soud v Brně a navrhuje, aby tento přiznal odkladný účinek vykonatelnosti napadeného rozsudku a dále rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu projednání. V doplnění kasační stížnosti zdůraznila, že hlavním důvodem její žádosti o azyl nebyly nesplacená půjčka a ekonomické potíže ve vlasti, nýbrž nebezpečí, jež stěžovatelce hrozí od T., lidí, od kterých si půjčila. Vzhledem k tomu, že je od těchto osob na Ukrajině pronásledována, potřebuje legalizovat pobyt v České republice, kde jí nebezpečí pronásledování nehrozí. Své pronásledování přitom chápe ve smyslu § 12 zákona o azylu, neboť důvody, pro které si musela půjčit, spočívají v tom, že vládnoucí vrstvy na Ukrajině nejsou schopny vytvořit podmínky pro spokojený život ostatních. Skutečnost jejího pronásledování, kdy ji na Ukrajině hrozilo i zabití, přitom je oním „případem hodným zvláštního zřetele“, pro který ji měl být udělen azyl podle ustanovení § 14 zákona o azylu. Stěžovatelka rovněž poukazuje na to, že v případě návratu na Ukrajinu by pro ní bylo obtížné získat prostředky na svou obživu, neboť z obavy před pronásledováním by byla nucena

neustále měnit místo pobytu a nemohla by pracovat ani příležitostně, neměla by prostředky na svou obživu.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti správní orgán odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatelka učinila během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Soud neshledal v závěrech a postupu správního orgánu nezákonnost ani vady řízení. Žalovaný dále poukazuje na to, že stěžovatelka v průběhu řízení neuvedla žádný důvod své žádosti, který by se dal podřadit taxativně vymezeným důvodům udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Stěžovatelka v kasační stížnosti neuvedla žádný relevantní argument, který by závěr správního orgánu, s nímž se ztotožnil i soud, zpochybnil. Vzhledem k právní kvalifikaci případu je posuzování zvláštního zřetele hodného důvodu udělení azylu podle § 14 zákona o azylu nadbytečné. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ačkoli stěžovatelka výslovně uvádí, že napadá rozsudek krajského soudu z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s., z obsahu kasační stížnosti i jejího doplnění zdejší soud dovodil, že je uplatňován pouze důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka podala dne 11. 12. 2004 žádost o udělení azylu, v níž uvedla, že se v roce 2002 rozhodla vycestovat za výdělkem do České republiky, protože chtěla, aby její dcery mohly studovat. Peníze na cestu si vypůjčila od tatarských spoluobčanů, kterých se však nyní obává v případě návratu do země původu, neboť nemůže splatit dluh. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR stěžovatelka sdělila tytéž skutečnosti. Doplnila, že si půjčila 500 USD, s úroky však její dluh narostl na 4000 USD. V roce 2003 věřitel navštívil její matku, od níž si vzal klíče od domu stěžovatelky, do kterého nastěhoval svoji příbuznou i s rodinou. Stěžovatelka měla za to, že pokud by se vrátila bez potřebných finančních prostředků, obává se ze strany věřitele zabítí a ztráty domu. Dále uvedla, že svůj pobyt na území ČR měla upraven pouze na dobu patnácti dnů, poté žila po celou dobu v různých částech Prahy nezákonně. V listopadu 2004 byla stěžovatelka kontrolována příslušníky cizinecké policie, načež jí bylo uděleno správní vyhoštění a vystaveno výjezdní vízum. Proto vstoupila do azylového řízení, aby si zlegalizovala setrvání na území ČR.

Podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 citovaného zákona. Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Na základě zjištěného skutkového stavu věci Nejvyšší správní soud konstatuje, že Krajský soud v Ostravě řádně přezkoumal rozhodnutí žalovaného v rámci stěžovatelkou uplatněných žalobních námitek a své závěry vyčerpávajícím způsobem odůvodnil. I Nejvyšší správní soud má za prokázané, že stěžovatelčiny důvody, pro které žádá o azyl na území ČR, nelze podřadit pod taxativní výčet důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, nýbrž skutečnosti sdělované stěžovatelkou plně ospravedlňovaly postup podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Jak již bylo vícekrát judikováno zdejším soudem, žádost o azyl, jejímž jedinými důvody jsou pouze potíže se soukromými osobami v domovském státě a snaha zlegalizovat si pobyt na území České republiky,

je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zřejmě bezdůvodná. Ohrožení žadatelů o azyl, které vyplývá z možné násilné činnosti soukromých osob, není relevantním důvodem pro udělení azylu, neboť není pronásledováním ve smyslu § 12 zákona o azylu. Za pronásledování by mohlo být v souvislostech tvrzených stěžovatelkou pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před prokázaným ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Nelze připustit, aby byl azyl přiznáván z důvodů kriminální činnosti soukromých osob, s jejímiž projevy se lze setkat i v zemích s vyspělým demokratickým zřízením. Pokud by bylo toto připuštěno, institut azylu jako výjimečného prostředku ochrany osob, jimž je upírána ochrana státem původu, by šlo nad rámec účelu, pro který Česká republika zákon tohoto typu přijal.

K přesvědčení, že stěžovatelčina situace indikuje nezbytnost humanitární azylu ji ve smyslu § 14 zákona o azylu udělit, Nejvyšší správní soud uvádí, že za procesní situace, kdy je žádost o udělení azylu odmítána pro některý z důvodů uvedených v § 16 zákona o azylu pro její zjevnou nedůvodnost, nedovoluje o humanitárním azylu vůbec rozhodovat. Vyplývá to z dikce § 14 zákona o azylu, který váže rozhodování o azylu z humanitárních důvodů pouze na situaci, kdy není zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Jestliže se správní orgán nezabýval meritorně posouzením toho, zda byla či nebyla naplněna skutková podstata ust. § 12 zákona o azylu, pak se nemusel zabývat ani splněním podmínek ust. § 14 téhož zákona.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a rovněž zdejší soud neshledal žádnou vadu řízení, jež by spočívala v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit, přičemž rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost, ani nebyla shledána nepřezkoumatelnost rozhodnutí tohoto soudu spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Odměna zástupci stěžovatelky, Mgr. Josefu Bartuskovi, který byl ustanoven stěžovatelce k její žádosti usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 10. 2005, č. j. 63 Az 5/2005 - 32, byla stanovena za dva úkony právní pomoci po 1000 Kč [převzetí a příprava zastoupení – § 9 odst. 1 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], k čemuž byl přičten režijní paušál ve výši 2 x 75 Kč ve smyslu § 13 odst. 3 téže vyhlášky, celkem tedy 2150 Kč.

Uvedená částka bude zástupci stěžovatelky vyplacena do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. října 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu